

2022-12-22
Ju2022/03754**Justitiedepartementet**

Domstolsverket

Uppdrag att redovisa vissa erfarenheter av patent- och marknadsdomstolsreformen

Regeringens beslut

Regeringen ger Domstolsverket i uppdrag att följa upp vissa erfarenheter av patent- och marknadsdomstolsreformen.

Uppdraget omfattar perioden från den 1 januari 2017 till den 31 december 2022.

I uppdraget ingår att

- redovisa målutvecklingen utifrån relevanta indikatorer, t.ex. vad gäller omloppstider, avgjorda och balanserade mål inom olika mål- och ärendekategorier samt antal mål och ärenden som nekats respektive beviljats prövningstillstånd i överinstanserna, och
- redogöra för hur domstolarnas behov av särskild kompetens i de immaterialrättsliga, konkurrensrättsliga och marknadsföringsrättsliga målen och ärendena har tillgodosetts.

Det står Domstolsverket fritt att inom ramen för uppdraget ta upp andra relevanta frågor med koppling till reformens påverkan på domstolarnas verksamhet.

Uppdraget ska redovisas av Domstolsverket till regeringen (Justitiedepartementet) senast den 30 september 2023. Uppdraget ska genomföras i dialog med Stockholms tingsrätt (Patent- och marknadsdomstolen) och Svea hovrätt (Patent- och marknadsöverdomstolen), som även ska ges möjlighet att lämna synpunkter.

Bakgrund

Den 1 september 2016 inrättades genom den s.k. patent- och marknadsdomstolsreformen två särskilda domstolar inom ramen för de allmänna domstolarna, Patent- och marknadsdomstolen vid Stockholms tingsrätt och Patent- och marknadsöverdomstolen vid Svea hovrätt (prop. 2015/16:57, bet. 2015/16:JuU10, rskr. 2015/16:159). Domstolarna har till uppgift att som första och andra domstolsinstans handlägga immaterialrättsliga, konkurrensrättsliga och marknadsföringsrättsliga mål och ärenden. För handläggningen av mål och ärenden i domstolarna gäller lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar.

Patent- och marknadsdomstolsreformen genomfördes mot bakgrund av att domstolsprövningen på de aktuella rättsområdena var utspridd på olika domstolslag, vilket försämrade möjligheterna att handlägga målen och ärendena med hög kvalitet och effektivitet. Syftet med reformen var att skapa en mer bärkraftig dömande verksamhet där både resurser och kompetens kunde användas mer effektivt och samtidigt öka kvaliteten i dömandet. Med hänsyn till behovet av teknisk och ekonomisk sakkunskap infördes bl.a. särskilda sammansättningsregler som möjliggör för tekniska eller ekonomiska ledamöter att ingå i rätten.

Inför reformens ikraftträdande fick Domstolsverket, Svea hovrätt och Stockholms tingsrätt i uppdrag att förbereda inordnandet av patent- och marknadsdomstolarna (Ju2015/05233). I uppdraget ingick att särskilt överväga bl.a. organisationens närmare utformning och hur behovet av särskild kompetens och effektiv handläggning kan tillgodoses. Uppdraget redovisades i mars 2017 (Ju2017/02969). I redovisningen redogörs bl.a. för hur rekryteringen av ordinare domare och ledamöter med särskild sakkunskap fallit ut och hur domstolarnas interna kompetens-utvecklingsbehov tillgodoses.

Regeringen har uttalat att reformen bör följas upp efter viss tid för att säkerställa att regelverket för patent- och marknadsdomstolarna har en så ändamålsenlig utformning som möjligt och att reformen även i övrigt får avsett genomslag. I fråga om domstolarnas verksamhet angavs att uppföljningen bör omfatta bl.a. reformens effekt på handläggningstider samt på kontinuiteten i dömandet och domstolarnas kompetensuppbyggnad på lång sikt (se prop. 2015/16:57 s. 288).

Vissa uppgifter om målutvecklingen i patent- och marknadsdomstolarna redovisas årligen i årsredovisningen för Sveriges Domstolar. Av redovisningen framgår bl.a. att domstolarna sedan de inrättades 2016 har avgjort fler mål och ärenden än vad som kommer in, vilket har inneburit att mål- och ärendebalanserna totalt sett har minskat (Sveriges Domstolars årsredovisning för 2021 s. 33–41).

Skälen för regeringens beslut

Immaterialrättsliga, konkurrensrättsliga och marknadsföringsrättsliga frågor är av stor betydelse för ett väl fungerande näringsliv, en effektiv konkurrens och ett starkt konsumentskydd. Inrättandet av patent- och marknadsdomstolarna innebar en betydande förändring på området.

Patent- och marknadsdomstolsreformen har varit i kraft i drygt sex år. Domstolsverket bör nu få i uppdrag att följa upp vissa erfarenheter av reformen. Uppdraget bör omfatta en redovisning av målutvecklingen i domstolarna utifrån relevanta indikatorer för mål- och ärendehandläggningen. De mål och ärenden som handläggs av patent- och marknadsdomstolarna ställer krav på särskild kompetens. I uppdraget bör därför även ingå att följa upp hur verksamheten utvecklats i tiden efter reformens ikraftträdande för att tillgodose behovet av särskild kompetens. Domstolsverket bör inom ramen för uppdraget även ges möjlighet att ta upp andra frågor med koppling till reformen. Uppdraget bör genomföras i dialog med patent- och marknadsdomstolarna.

På regeringens vägnar

Gunnar Strömmer

Sofiane Anaya

Kopia till

Justitiedepartementet/L3

Näringsdepartementet/EIN och MK

Stockholms tingsrätt (Patent- och marknadsdomstolen)

Svea hovrätt (Patent- och marknadsöverdomstolen)